

Çevresel gündem

UÜ ÖĞRETİM GÖREVLİSİ

Dr. KAMIL SALİHOĞLU

kamilsalihoglu@ekonomikpusula.com

Çevre Denetimi

Çevre ve Orman Bakanlığı'nca hazırlanan, 21 Kasım 2008 tarih ve 27061 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Çevre Denetimi Yönetmeliği; çevrenin korunması için tesis veya faaliyetin çalışmaya başlamasından sona erdirilmesine kadar olan süreçte çevre denetiminin usul ve esaslarını; denetim yapacak personelin, çevre yönetim birimi/çevre görevlisinin, çevre hizmeti konusunda yetkilendirilmiş firmaların nitelikleri ile yükümlülüklerini düzenlemeyi amaçlıyor. Amaç o kadar iyi niyetli ki bir anda ülkemizde profesyonelce bir çevre denetim sürecinin başlayacağına inanıyor insan. Ne var ki daha önceleri de çıkarılıp uygulanamayan bir çok yönetmelik gibi bu yönetmeliğin de uygulandığını görme imkanımız şu ana kadar olmadı.

Yönetmelik hakkında 22 Ekim 2009 tarih ve 27383 sayılı Resmi Gazete'de ya-

yımlanan değişiklik, bir anda ümitlerimizi yeniden alevlendirdi. Belki bu değişiklikte yönetmeliğin uygulanabilir bir hale geleceğini düşündük.

Ne yazık ki bir sayfalık değişiklikte olayın içeriğini daha da zayıflatacak çevre görevlisi hakkındaki maddede görünce tüm hayallerimiz suya düştü.

Yönetmelik "tesis veya faaliyetlerin çevre yönetim birimlerinde veya yetkilendirilmiş çevre danışmanlık firmalarında çalışacak çevre görevlisinin en az dört yıllık yükseköğretim kurumlarının mühendislik, fizik, kimya veya biyoloji bölümlerinden mezun olması zorunlu" ve "üniversitelerin Çevre Mühendisliği bölümlerinden mezun olanlar veya Çevre Mühendisliği alanında yüksek lisans ve/veya doktora eğitimi almış olanlar sınav şartı aranmaksızın çevre görevlisi sertifikası alırlar" diyordu. Son yönetmelik değişikliğiyle ise 4 yıl

boyunca tüm eğitimleri çevre üzerine olan çevre mühendisleri yönetmelikten çıkarıldı ve çevre görevlisi olması için diğer meslek gruplarından hiçbir farkı kalmadı. Bakanlığın vereceği sınırlı süredeki bir eğitimle yukarıda verilen meslek gruplarının bir çevre mühendisiyle eş tutulması tüm çevre mühendislerince tepkiyle karşılandı. Verilen tepkiler oldukça haklı, çünkü hiçbir meslek grubu doğrudan kendi uzmanlık alanına giren bir çalışmayı, örneğin yüz saatlik bir eğitimden sonra başka bir meslek grubunun da yapabileceğine taraf olamaz.

Yani bir çevre mühendisi yüz saatlik eğitimden sonra evcil hayvanlarda zoonoz hastalıklar görevlisi, mikrobiyal genetik görevlisi, yüksek enerji ve plazma fiziği görevlisi, moleküler biyometalikler görevlisi olarak sertifika alamaz. Her meslek için yıllar içinde süzülen bilgiden oluşan temel dersler, uzmanlık konuları ve hepsinden önemlisi bu eğitim sürecinde edinilen bir kültür vardır. Öyle olmasaydı hiçbir bilim dalına gerek olmaz temel birkaç dersten sonra küçük eğitimlerle her mesleği yapabilir olurduk.

Çevre denetimi o kadar hafife alınacak bir konu, çevre mühendisliği yok sayılacak bir mühendislik disiplini de-

ğildir. Değişiklikteki ifadeler ülkemizdeki meşhur "koyunun olmadığı yerde keçiye Abdurrahman Çelebi derler" özdeyişini hatırlatmaktadır. Bu yönetmelik değişikliği işletmelerde çevre mühendisi istihdam edilmesine gerek olmadan mevcut personelle işin nasıl çözüleceğine yönelik atılmış bir adım olarak görülmelidir. Çevre konusunda tesis ve faaliyetlerin öz denetimi ve dış denetimi ancak bu konuda en az lisans eğitimi almış kişilerin koordinatörlüğünde yürütülebilir. Bakanlıkça verilecek eğitimin seviyesi mevcut düzenlemeyle hiçbir çevresel faaliyetin ihtiyacını karşılayamaz. Bir veterinerle bir çevre mühendisine aynı sürede aynı eğitimi vermek bilgiye de çevre mühendisliği hocalarımıza da haksızlıktır.

Çevre mühendisliği farklı bilim disiplinlerinden bilgileri içeren ve bu bilgileri çevre kirliliğinin oluşumunun engellenmesi, önlenmesi ve kontrolü amacıyla kullanan bir mühendislik dalıdır. Avrupa ve Amerika'da 60 yılı, ülkemizde 30 yılı bulan geçmişle 30 farklı üniversitemizde eğitimi gerçekleştirilen bir mühendislik alanıdır. Bu yönetmeliğin yürürlükte kalması çevre denetiminin ehil olmayan ellere teslim edilmesi ve çevre mühendisliği mesleğinin yok edilmesi anlamına gelecektir.